

FAZE OBUKE U JNA

Obuka i vaspitanje je jedan od najvažnijih funkcija JNA i predstavlja osnovni zadatak vojnika, starešina i komandi. Suština ove funkcije sastoji se u pripremi i osposobljavanju svih pripadnika Armije za vođenje oružane borbe. Obukom se ostvaruju ciljevi, zadaci i sadržaji obučavanja, zavisno od nivoa i profila onih koji se obučavaju. To je *jedinstven proces* kojim se planski i sistematski obučavaju i vaspitavaju vojnici, jedinice, starešine i komande za efikasno izvršavanje zadataka u miru i ratu. Ona je istovremeno i osnovni elemenat borbene gotovosti svake jedinice i JNA u celini. Otuda je nastala potreba da se sistem obuke u JNA morao funkcionalno uskladiti s ostalim elementima pripreme za oružanu borbu, jer predstavlja sastavni deo i okosnicu celokupnog sistema obuke svih struktura oružanih snaga za opštenarodnu odbranu.

Obuka u JNA bazira na zahtevima koncepcije opštenarodne odbrane, na postavkama naše vojne doktrine i na pretpostavkama o fizionomiji eventualnog rata. Ovo su primarni faktori koji su opredelili sadašnje sadržaje, organizaciju i metodiku izvođenja obuke i vaspitanja, u svim jedinicama JNA i u svim fazama (periodima) obuke.

Sadržaji novih planova i programa borbene obuke i vaspitanja su tako odabrani, koncipirani i struktuirani da zadovoljavaju sve obrazovno-vaspitne zahteve koji proizlaze iz koncepcije opštenarodne odbrane. Ti najnoviji sadržaji obuke odražavaju kvantitativne i kvalitativne promene u vojnoj teoriji i nauci, u razvoju naoružanja i tehnike, a sadrže i sve promene i novine u operativnim, taktičkim i drugim postupcima u našoj armiji i u armijama eventualnog agresora.

Postojali su brojni razlozi koji su uticali na izradu sadašnjeg sistema obuke, njenu podelu na faze i na izradu novih planova i programa borbene obuke i vaspitanja. Ukazujemo na neka konkretna pitanja, koja su sastavni deo sistema obuke, a zaslužuju pažnju da se posebno istaknu.

1. *Koncepcijsko-doktrinarni zahtevi u obuci.* Osnovni zahtevi u obuci i vaspitanju pojedinaca, jedinica, starešina i komandi baziraju na elementima koji se utvrđuju na osnovu opšteg cilja obuke u JNA. Taj cilj je da, u skladu sa koncepcijom opštenarodne odbrane i vojnom doktrinom, vrhunski vojnostručno obuči i uvežba i moralno-politički i psihološki pripremi vojnike, jedinice, starešine i komande za uspešno izvođenje svih oblika oružane borbe u uslovima savremenog ratovanja i u svim ratnim situacijama, da se osposobe za suprotstavljanje bilo kome agresoru u svakom momentu i u svim ratnim slučajevima.

Koncepcija opštenarodne odbrane i naša vojna doktrina postavljaju pred obuku i vaspitanje višestruke zahteve i zadatke. U procesu praktične realizacije obuke nužno je obezbediti sledeće osnovne zahteve.

a) Pojedince, jedinice, starešine i komande potpuno osposobiti za dejstva na čitavom prostoru našeg ratišta, u svim uslovima i situacijama, na različitom zemljištu, u različitim vremenskim i meteorološkim uslovima, u svim vidovima borbenog dejstva, u sastavu operativne armije i teritorijalne odbrane, za dejstvo u uslovima upotrebe NHB b/s i za uspešno vođenje protivoklopne, protivvazdušne i protivdesantne borbe;

b) Starešine i komande svih nivoa osposobiti za uspešno komandovanje, jer starešinski sastav mora posedovati visok stepen vojnostručnih znanja, veština i navika u rukovođenju i komandovanju jedinicama u svim vidovima borbenog dejstva i u najsloženijim borbenim situacijama;

c) Moralno-političkim i društveno-političkim obrazovanjem i vaspitanjem, razvijati kod vojnika jugoslovenski socijalistički patriotizam, osećanje obaveza i odgovornosti prema svim narodima i narodnostima u SFRJ.

Realizacija ovih zadataka zahteva poštovanje i primenu naučnih metoda i principa u celokupnom procesu obuke, u svim fazama (periodima) obučavanja, u svim predmetima, disciplinama i u svim metodskim jedinicama.

2. *Podela obuke na faze, njihov sadržaj i značaj.* Zavisno od kojih se kriterija polazi, Direktiva SSNO deli obuku i vaspitanje na više načina. Ovom prilikom razmatramo podelu obuke u KoV u odnosu na:

- sadržaje obučavanja,
- faze obučavanja,
- mesto obučavanja i
- nivo obučavanja. (Šema)

U odnosu na sadržaje obučavanja celokupnu obuku i vaspitanje vojnika i jedinica delimo na:

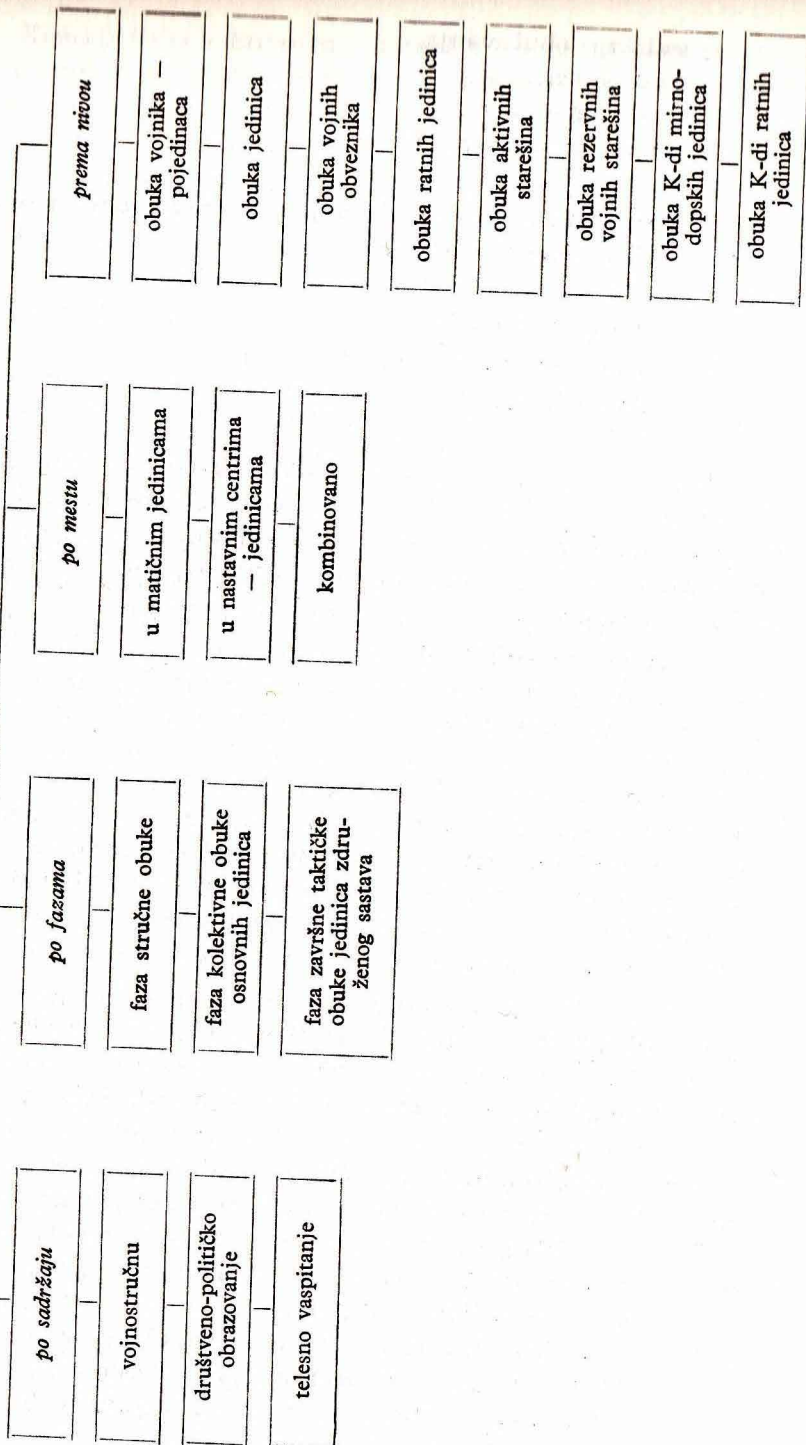
- a) vojnostručnu obuku,
- b) društveno-političko obrazovanje i
- c) fizičko vaspitanje.

Pomenuti sadržaji obučavanja, onako kako su koncipirani u novim planovima obuke, predstavljaju skladan, korelativan i funkcionalan sistem. Svaki od sadržaja, u određenoj meri, ima specifičan cilj i zadatak, organizaciju i metodiku izvođenja. Njihov međusobni odnos zavisi od cilja, profila i nivoa onih koji se obučavaju.

Sistemom obuke i Direktivom za obuku i vaspitanje definisani su ciljevi i zadaci pomenutih sadržaja obučavanja. Tako se kroz vojnostručnu obuku vojnici i jedinice obučavaju, uvežbavaju i osposobljavaju za vođenje svih oblika oružane borbe, u svim zemljišnim, vremenskim i atmosferskim uslovima i različitim borbenim situacijama. Vojnici stiču potrebna stručna znanja, veštine i navike za obavljanje dužnosti svoje specijalnosti samostalno i u sastavu jedinice. Kad je reč o vojnostručnoj obuci, jedinice se osposobljavaju za izvršenje zadataka u uslovima savremenog ratovanja, a, pre svega, za namenske borbene zadatke u početnom periodu rata.

Sadržaj društveno-političkog obrazovanja obuhvata društveno i vojno-političko obrazovanje i vaspitanje i moralno-psihološku pripremu svih pripadnika armije. Izučavanjem određenih sadržaja iz ove oblasti vojnici dolaze do spoznaje društveno-istorijske uslovljenosti opštenarodne odbrane, njenih oblika i komponenti, stiču predstavu o ratu i ulozi čoveka u njemu. Na tim saznanjima dolazi do prihvatanja opštenarodne odbrane kao jedine alternative za odbranu našeg samoupravnog socijalističkog društva i sagledavanja sopstvene uloge u odbrani zemlje. Pored toga, vojnici moraju doći do saznanja i upoznati se sa pojedinim psihičkim fenomenima (kao što su strah, panika, psihički šokovi itd.). Izučavajući sadržaje iz ove oblasti vojnike moramo učiniti otpornim i na političke, moralne i psihološke pritiske i subverzivne aktivnosti neprijatelja u miru i ratu, pripremiti ih za najveća naprezanja koja može da nametne eventualni rat.

PODELA OBUKE I VASPITANJA VOJNIKA I JEDINICA U JNA

Kroz sadašnje fizičko vaspitanje razvijaju se izdržljivost, snaga, brzina, okretnost i umešnost, stvaraju navike neophodne svakom pojedincu za uspešnije savlađivanje obuke u miru i lakše podnošenje fizičkih napora u ratu.

Faze obuke. Podela obuke na faze predstavlja značajan i bitan faktor za praktičnu realizaciju opšteg cilja, zahteva i zadataka u obuci i vaspitanju JNA. Onako kako su definisane sistemom za obuku i Uputstvom za organizaciju i izvođenje borbene obuke i vaspitanje vojnika i jedinica, one ukazuju na to da je u obuci pojedinaca, jedinica, starešina i komandi došlo do radikalnih promena, ozbiljnijih zaokreta i novina. Podela obuke na faze uslovljena je mnoštvom činjenica, pri čemu je bitno da su realne potrebe istakle zahtev za postojanjem potpuno obučениh i taktički uvežbanih jedinica i armije kao celine i da su ti razlozi naveli nadležne organe da se donesu pozitivni propisi kojima je regulisano da se »obuka sa vojnicima u JNA izvodi za sve vreme služenja vojnog roka«. Takav stav opravdava se činjenicom da se samo na taj način obezbeđuje visok stepen obučенosti i uvežbanosti pojedinaca i jedinica, a time obezbeđuje i viši stepen borbene gotovosti svake jedinice ponaosob i JNA u celini.

Realizacija ovog zahteva nametnula je potrebu da se pronađu prikladna rešenja koja vode ka osavremenjavanju i usavršavanju vojnostručne obuke, društveno-političkog obrazovanja i fizičkog vaspitanja, što ima izuzetno veliki značaj za potpuno obučavanje i borbene osposobljavanje svih struktura u JNA. Jedno od tih rešenja je sistematska podela obuke na faze. Time je, bez sumnje, učinjen veliki korak i stvoreni uslovi za obezbeđenje postupnosti i potpunosti u realizaciji ciljeva, zahteva i zadataka obuke.

Celokupna obuka vojnika i jedinica u JNA za vreme služenja vojnog roka podeljena je u tri faze.

U prvoj fazi se vojnik osposobljava za dužnosti koje su vezane za funkciju koju obavlja prema VES-u, nameni i zadacima koje izvršava samostalno ili u sastavu posluge, posade ili odeljenja. Prema nivou obučavanja, pored obuke pojedinca, prva faza obuhvata obuku odeljenja, odnosno posluge i posade. Obuka traje 5 meseci za sve vojnike sa kojima se izvodi nastava u njihovoj matičnoj jedinici. Ova faza obuke traje 5 meseci i za vojnike »specijaliste«, koji se radi potpunije i očiglednije obuke i racionalnijeg korišćenja nastavnih objekata i sredstava za stručnu obuku grupiše u posebne jedinice. Grupisanje za obuku vojnika određenih specijalnosti izvodi se po rodovima i na različitim nivoima.

Posle stručne obuke u prvoj fazi vojnici odlaze u svoje matične jedinice gde nastavljaju sa obukom po sadržajima predviđenim za naredne faze obuke.

Pored iznetog, stručna obuka jednog broja vojnika u prvoj fazi obuke izvodi se u nastavnim centrima, odnosno nastavnim jedinicama i traje 4 meseca i 20 dana, izuzev obuke vozača koja u nastavnim centrima traje 3,5 meseca.

Prema tome, vojnostručna obuka u prvoj fazi, po sadašnjem sistemu obuke i vaspitanja u JNA izvodi se u matičnoj jedinici, nastavnom centru — jedinici i kombinovano — delom u nastavnim centrima i jedinicama, a delom u matičnoj jedinici i traje od 3,5 do 5 meseci, zavisno od mesta obučavanja i specijalnosti.

Osnovni ciljevi, zahtevi i sadržaji obučavanja, principi i metod izvođenja regulisani su Planom i programom za borbenu obuku i vaspitanje vojnika i jedinica svih rodova — službi i Uputstvom za organizaciju i izvođenje borbene obuke i vaspitanja vojnika i jedinica u svim rodovima KoVa.

Težište obuke u prvoj fazi izraženo je na *obučavanju i taktičkom uvežbavanju pojedinaca, posluga i posada*. Prema nivou obučavanja obuka u ovoj fazi završava se sa obukom odeljenja. Izuzetak je učinjen u onim pešadijskim jedinicama koje obučavaju vojnike za potrebe jedinica koje ne primaju regrute. U tim jedinicama u ovoj fazi obrađuju se još i sledeće teme iz taktičke obuke: streljački vod u napadu, streljački vod u odbrani i odeljenjsko bojno gađanje; vodovi MB-82 mm, pored planiranih, izvide još i neke druge teme. Isto tako postupaju vodovi bestrzajnih topova 82 mm, itd. Na kraju, svi vojnici koji se obučavaju za popunu gardijskih jedinica, bez obzira na specijalnost obavezno izvide i gađanje bojevom bombom.

Obuka u prvoj fazi je veoma sadržajna i raznovrsna. Ona čini osnov celokupne obuke i vaspitanja vojnika za vreme odsluženja vojnog roka. Na stečenim znanjima u prvoj fazi temelje se ostale više faze obuke (kolektivna obuka osnovnih jedinica i završna taktička obuka jedinica združenog sastava). Otuda potreba da se ovoj fazi obuke od strane svih starešina mora prilaziti sa puno odgovornosti. U protivnom i najmanji propusti, slabosti i nedostaci održavaće se negativno u narednim fazama obuke.

Treba naglasiti da se u prvoj fazi od ukupnog fonda časova 2/3 planira za vojničku obuku i društveno-političko obrazovanje i političko vaspitanje, a 1/3 za sve ostale zadatke (period prilagođavanja, tehnički i komandantski pregledi, sanitetski pregledi, redovne smotre i rezervno vreme). U ovaj fond nisu uračunati časovi popodnevnog učenja i vreme predviđeno za slobodne aktivnosti vojnika.

Objasnili smo strukturu prve faze obuke pešadijskih jedinica. Slična situacija je i za ostale rodove. Radi obezbeđenja postupnosti u realizaciji sadržaja novim planovima i programima obuke i vaspitanja išlo se ne samo na podelu obuke na faze već su precizirani i konkretni sadržaji u okviru prve i druge faze.

Metodom »centralnog« planiranja zagarantovana je *jednoobraznost* u obuci i vaspitanju svih jedinica u JNA. Time je izvršena selekcija gradiva za davanje vojnicima prvih osnovnih vojnostručnih znanja. Olakšan je rad starešinama osnovnih jedinica u pogledu izrade rasporeda rada i obuke, i, što je najvažnije, obezbeđeno je ostvarivanje jednog od doktrinarnih principa — *da vojnika po dolasku na odsluženje vojnog roka obučimo i to što pre u osnovnim radnjama*, da mu damo najnužnija znanja, navike i veštine i da ga kroz sve to pripremimo za izvođenje osnovnih i borbenih zadataka, vezanih za njegovu specijalnost. U poslednja tri meseca težište u vojnostručnoj obuci je na davanju znanja i uvežbavanju pojedinaca, posluga, posada i odeljenja, u tehničkim i taktičkim postupcima, u izvršavanju praktičnih radnji i borbenih postupaka u osnovnim vidovima borbenog dejstva i u različitim situacijama samostalno i u sastavu odeljenja.

Da bismo potpunije sagledali ovo pitanje podsetićemo samo na neke elemente iz sadržaja rada i obuke u prvoj fazi i to samo iz nekih predmeta:

Iz taktičke obuke

u napadu: pojedince, posluge posade i odeljenja obučiti postupcima vojnika, grupe i odeljenja, obučiti ih u kretanju na zemljištu, korišćenju zemljišta i objekata za zaklon i vatrenom dejstvu, otvaranju vatre po komandi i samostalno; prebacivanju pojedinca, grupe i odeljenja od jednog do drugog vatrene položaja (linije); pripremi u izvođenju juriša; otvaranju vatre u pokretu; postupcima pri nailasku na prepreke i kako da ih savladaju; postupcima pri upadu u rovove i kretanju kroz neprijateljsku odbranu i kako da postupe na znak NHB — opasnosti, itd.;

u odbrani: obučiti ih u izboru mesta za zaklon i vatrenom dejstvu; ukopavanju i maskiranju; postupcima pojedinaca, grupe, posade, posluge i odeljenja za vreme dejstva neprijateljske artiljerijske vatre; otvaranju vatre po komandi i samostalno; postupcima u slučaju napada iz vazduha i pri pojavi vazдушnih desanata, nuklearnih, hemijskih i bioloških borbenih sredstava; pripremi za dejstvo noću, podešavanju oružja za noćno dejstvo itd.

u ulozi osmatrača: obučiti ih u izboru mesta za osmatranje; načinu osmatranja i tehnici osmatranja danju i noću; načinu održavanja veze sa komandnim odeljenjem, odnosno starešinom koji ga je postavio; načinu izveštavanja i postupcima posle izvršenog zadatka.

U ovoj fazi obuke vojnika obučavamo i pripremamo, pored ostalog, i za izvršenje zadataka *kurira* i to: kako da primi naređenje (usmeno i pismeno), kako da se kreće u zoni borbenih dejstava, da preda naređenje, izveštaj ili obaveštenje, kako da postupi pri susretu sa neprijateljem i posle izvršenog zadatka, itd.

I na kraju, obučiti ih postupcima *vojnika-grupe i odeljenja u posebnim situacijama* — u diverzantskoj akciji na neprijateljski objekat, podmetanju mina i eksploziva, likvidaciji neprijateljskog objekta, izvlačenju po izvršenom zadatku i međusobnoj zaštiti.

U ovoj fazi obuke iz predmeta taktičke obuke završava se obuka grupe vojnika i odeljenja. Težište je na *taktičkom uvežbavanju* odeljenja i taktičkim postupcima odeljenja u napadu, odbrani, zasedi, na maršu i u izviđanju.

Iz predmeta *nastave gađanja*. Obučiti pojedince, posluge i posade, veštom, brzom i sigurnom rukovanju ličnim naoružanjem, kako bi znali da upotrebe sva borbena sredstva u naoružanju voda, a vojnici u pratećim vodovima da se obuče u svim ulogama poslužioca; da se pojedinci, posluga, posada i odeljenja obuče u gađanju raznih ciljeva na zemlji i u vazduhu, da upoznaju namenu i osobine celokupnog naoružanja u četi i bataljonu, da nauče stavove za gađanje puškom, automatom, nuklearnim ručnim bacačem itd. Iz ovog predmeta određene su teme koje se obrađuju u prva dva, a koje u naredna tri meseca u prvoj fazi obuke.

Uspeh iz nastave gađanja je jedan od najznačajnijih elemenata celokupne obučenosti vojnika, posluga, posada i odeljenja i čini osnov za izvršavanje vatrenih borbenih zadataka jedinica. U prvoj fazi obuke i kroz sadržaje ovog predmeta, vojnici moraju doći do saznanja o čuvanju i održavanju u ispravnom stanju ličnog i kolektivnog naoružanja. Na pripremnim i bojnim gađanjima obučiti svakog pojedinca kako se uništavaju ciljevi na različitim odstojanjima, u različitim vodovima borbenog dejstva i u različitim situacijama.

Ako se uz ovo pomenu samo neki elementi sadržaja, iz predmeta inženjerijske obuke (objekti za dejstvo i zaštitu, sredstva za rušenje, pešadijske prepreke, mine iznenađenja, eksplozivi i efekti njihovog

dejstva, ono što se izučava u prvoj fazi obuke), onda se, bar donekle, može sagledati kakve obaveze i zadaci stoje pred onima koji se obučavaju i izvođačima obuke.

Preko ovih sadržaja obezbeđuje se visok stepen tehničke obučnosti vojnika i jedinica u rukovanju i primeni inženjerskih sredstava u borbi.

Obukom na sredstvima PNHBO osposobljavaju se pojedinci i jedinice u otkrivanju NHB — opasnosti, korišćenju formacijskih, mesnih i priručnih sredstava za zaštitu, brzom i pravilnom korišćenju formacijskih, mesnih i priručnih sredstava za dekontaminaciju, pravilnom korišćenju zemljišta i prirodnih i veštačkih objekata za ličnu i kolektivnu zaštitu.

Izvesni podaci navode na nedvosmislen zaključak o obimnosti, raznovrsnosti i složenosti vojnostručne obuke u prvoj fazi, što zahteva dobru organizaciju i stručnost svih struktura koje se bave nastavom u trupi.

Iz prve faze (faza stručne obuke) u fazi kolektivne obuke može se preći samo po odobrenju pretpostavljenog. Polazeći od opšteg cilja obuke i zahteva koncepcije opštenarodne odbrane u prvoj fazi obuke mora se obezbediti: osposobljenost svih vojnika, starešina i jedinica za dejstvo u svim uslovima, u svim vidovima borbenog dejstva i u različitim strukturama naših oružanih snaga.

Druga faza. U sistemu obuke JNA i Direktivi SSNO za obuku i vaspitanje ova faza nazvana je fazom »kolektivne obuke«. Prema nivou obučavanja u ovoj fazi obuka počinje obukom voda, a završava se zaključno obukom bataljona-diviziona. Traje 5 meseci za sve vojnike koji se obučavaju u svojim matičnim jedinicama i za sve one koji se u prvoj fazi obuke obučavaju u drugim jedinicama ili nastavnim centrima, a u drugoj dolaze u matičnu jedinicu i nastavljaju obuku sa ostalim vojnicima.

Faza kolektivne obuke u okviru osnovnih jedinica izvodi se po sadržaju koji je koncipiran u planu i programu borbene obuke i vaspitanja.

U drugoj fazi obuke vojnici se obučavaju i uvežbavaju u *zajedničkom radu*, usklađenom dejstvu i *sadejstvu* u okviru osnovne jedinice i sa jedinicama drugih rodova i službi.

Jedinice se obučavaju i uvežbavaju za raznovrsne postupke i oblike dejstva i za izvršavanje namenskih borbenih zadataka. Vežbe se izvode u različitim vidovima borbenog dejstva i u različitim situacijama (na frontu, u pozadini neprijatelja, kao ostavljena ili ubačena

jedinica, po načelima upotrebe operativnih jedinica, a kad se ukaže potreba i po načelima dejstva teritorijalnih jedinica.

Borbena obuka koja se obezbeđuje izvođenjem taktičkih vežbi, odnosno taktička obuka jedinica od voda do bataljona, predstavlja u ovoj fazi i *najsloženiju i najvažniju formu obuke* u svim jedinicama rodova i službi u KoV.

Izvođenjem taktičkih vežbi postiže se najviši stepen uvežbanosti i borbene spremnosti jedinice za izvršenje borbenih zadataka samostalno, u sastavu više jedinice i u sadejstvu sa jedinicama drugih rodova i službi, teritorijalnim i partizanskim jedinicama i ostalim strukturama opštenarodne odbrane.

Da bi se to obezbedilo nužno je stalno unapređivati sadržaje i metod izvođenja vežbi, dosledno sprovoditi zahteve za uspešno izvođenje taktičke obuke i obezbediti potpunu pripremu starešina, a pojedince i kompletne jedinice podsticati na puno zalaganje i savesno izvršavanje svih planiranih zadataka i na svim taktičkim vežbama.

Taktičke vežbe moraju biti svestrano pripremljene, solidno materijalno obezbeđene i izvedene s puno dinamičnosti i maksimalnim fizičkim naprezanjem vojnika i starešina.

Taktičkim vežbama u drugoj fazi obuke moraju prethoditi vežbe *taktičkog uvežbavanja*. Na vežbama taktičkog uvežbavanja, pretpostavljeni starešina mora da se uveri da li je jedinica obučena i uvežbana za izvođenje taktičke vežbe, odnosno za učešće na taktičkim vežbama ako se ova izvodi na nivou više jedinice.

Finalni deo taktičke obuke, u svim fazama obuke i na svim nivoima obučavanja, pa i u drugoj fazi, pretpostavlja izvođenje taktičke vežbe bojnim gađanjem. Na ovim vežbama dolazi se do prave slike, potpune i realne ocene u stepenu obučenosti i uvežbanosti jedinice u izvršenju vatrenih i borbenih zadataka. Otuda opravdan zahtev da se ovoj vrsti taktičke vežbe mora prilaziti sa puno odgovornosti. Preduzeti sve mere kako bi se izbegli i najmanji propusti. Nehat, neopreznost i nedovoljna budnost na ovim vežbama mogu da dovedu do teških posledica.

Težište u celokupnom procesu druge faze obuke mora biti izraženo u obuci osnovnih jedinica, a, pre svega, za uspešno vođenje protivoklopne, protivvazdušne i protivdesantne borbe.

Treća faza je poslednja faza u celokupnom procesu obuke i vaipitanja vojnika za vreme odsluženja vojnog roka. To je faza *završne taktičke obuke jedinica združenog sastava* (puk-brigada-divizija).

Kao i prethodne faze i ona traje 5 meseci. Za ovu fazu obuke, sem programa za društveno-političko obrazovanje i *političko vaspitanje*, obuka nije fiksno utvrđena programom. Broj vežbi, sadržaj tematike, odgovarajuće komande planiraju na osnovu zahteva i naređenja SSNO za određenu godinu i sopstvenih procena i zaključaka šta je to najbitnije što treba obraditi u ovoj fazi obuke.

U ovom periodu obuke, pored ostalog, vrši se provera kako je savladana obuka u prvoj i drugoj fazi, kako je uvežbano i uigrano sadejstvo unutar borbenog poretka, između jedinica rodova i službi, između vidova (vidovsko sadejstvo) i sadejstvo između operativnih jedinica i teritorijalne odbrane.

U ovoj fazi obuke izводе se *zajedničke taktičke vežbe* jedinica združenog sastava — od puka pa naviše, a po potrebi i manevar. Zajedničke taktičke vežbe treba izvoditi u uslovima koji su približni uslovima savremenog rata. Tematika za obuku mora biti raznovrsna i mora proizilaziti iz zahteva doktrine, namene i plana upotrebe jedinice. Na taj način postiže se najveći stepen borbene spremnosti i uvežbanosti jedinica i komandi u izvršavanju zadataka.

U zajedničke taktičke vežbe jedinica KoV-a uključuju se jedinice RV i PVO, a na primorskom pojasu i jedinice RM.

U fazi završne taktičke obuke jedinica združenog sastava načelno se izводе »združena bojna gađanja« i obuka u savlađivanju vodenih prepreka, proverava borbena gotovost, izводе se mobilizacijsko-taktičke vežbe itd.

Obuci mirnodopskih i ratnih komandi u trećoj fazi obuke pripada se poseban značaj.

Da bi se realizovali ovako obimni, složeni i raznovrsni zadaci u obuci pojedinaca, jedinica, starešina i komandi nužno je obezbediti primenu i praktičnu realizaciju osnovnih koncepcijsko-doktrinarnih zahteva i principa. Polazeći od toga da principi obuke predstavljaju osnovne stavove i smernice koji se odnose na obuku i vaspitanje u JNA, a da je funkcija principa uslovljena karakteristikama, ciljem i zadacima obuke i vaspitanja, treba ih posmatrati kao jedinstvenu celinu i stvaralački primenjivati u celokupnom procesu obuke svih struktura JNA.

Sadržaj sistema obuke i vaspitanja JNA obezbedio je sve potrebne uslove da se obuka izvodi na bazi i uz puno poštovanje sledećih osnovnih principa:

a) Princip vrhunskog kvaliteta obučenosti determinisan je samim mestom i ulogom armije u sistemu opštenarodne odbrane. Obučenost i uvežbanost armije mora počivati na vrhunskom kvalitetu i

na nivou standarda i kriterija obučenosti, uvežbanosti, borbenoj gotovosti i tehničkoj opremljenosti najmodernijih armija eventualnog agresora.

b) Princip stvaralačke aktivnosti u obuci i vaspitanju polazi od toga da je čovek-vojnika i starešina osnovni faktor rata i pobede. Vođenje oružane borbe u duhu naše koncepcije zahteva stvaralačku ličnost, visok stepen samostalnosti i inicijative, odlučnost, razvijen kritički smisao, sposobnost stvaralačke aktivnosti i svesne odgovornosti. Realizovanje ovog principa pretpostavlja takvu organizaciju i metodiku izvođenja obuke (mirnodopskog i ratnog sastava) u kojoj će vojnici i starešine biti aktivni činioци, nastavno gradivo usvajati s razumevanjem, uz maksimalno angažovanje snaga i sposobnosti svih učesnika u procesu obuke i vaspitanja.

Uočavajući važnost ovog principa u obuci i vaspitanju, a pre svega ulogu vojnika u savremenim uslovima i kao subjekta u procesu obuke i vaspitanja, konferencija organizacije SK u JNA na Trećoj sednici, pored ostalih, definisala je i sledeći zaključak:

»Treba se boriti protiv svih onih shvatanja i praktičnih postupaka koji potcenjuju ulogu vojnika i ometaju ga da postane aktivni činilac u jedinici. Smeli je angažovati vojnike koji poseduju stručnu spremu za obavljanje pojedinih poslova i izvođenje obuke, ... više nego do sada i na bolji način ... pronalaziti nove metode i oblike angažovanja vojnika u obuci i celokupnom životu jedinice« ...

c) Princip permanentnosti obuke i vaspitanja nalaže da se u procesu obuke obezbedi trajnost stečenih znanja, veština i navika, jer između vremena sticanja znanja i primene u borbenim uslovima postoje značajne razlike. To zahteva da se obuka vojnika i jedinica izvodi permanentno i za sve vreme trajanja vojnog roka.

d) Principom jedinica univerzalnog i specijalističkog obučavanja realizuje se deo zajedničkih opštevojnih sadržaja neophodnih svakom vojniku i starešini, bez obzira na vid, rod i službu i deo specijalističkih sadržaja za konkretan rod — službu, odnosno određenu funkciju i delatnost — specijalnost. Izučavanjem zajedničkih sadržaja vojnici i starešine se osposobljavaju za dejstva u raznim situacijama koje proizilaze iz koncepcije opštenarodne odbrane. Specijalistički sadržaji proizilaze iz potrebe vida, roda — službe i predstavljaju težište u obuci.

e) Princip jedinstva kolektivne i individualne obučenosti definisan je potrebom da jedinice i komande budu osposobljene za dejstvo i rad kao celine, ali istovremeno da se u obuci postigne vrhunska individualna obučenost svakog vojnika i starešine i da se podstakne stvaralačka inicijativa pojedinaca i jedinica.

f) Princip postupnosti u obuci zahteva da se u obuci ide postepeno i postupno, pridržavajući se pravila: od jednostavnijeg ka složenijem, od bližeg ka daljem, od lakšeg ka težem, od poznatog ka nepoznatom.

Ovim napisom učinjen je napor da se organizatori i izvođači obuke podsete na najelementarnije delove sistema obuke i vaspitanja i na neke detalje iz sadržaja novog Plana i programa borbene obuke i vaspitanja u KoV sa težištem na podeli obuke na faze.

Pukovnik
Vojo LONCOVIĆ